

РОЗДІЛ 1

Керолайн

4 вересня 2009 року, Париж, Франція

Як він міг? Шоки в мене пашать, коли я сідаю на велосипед, щосили тисну на педалі і мчу вздовж вулиці Клер повз ряди торговців, на столах яких вилискують фіолетові баклажани, букети півоній, золотаві соняшники, що струнко вишикувалися в охайних відерцях; повз «Кафе дю Монд», де я інколи п'ю каву, коли почувуюся надто втомленою і вже не в змозі йти в «Бістро Жанті»; повз літню жінку з білим пуделем на повідці. Попри те що днина сонячна, власниця собаки песимістично стискає в руці зачохлену парасольку, ніби щомиті небеса можуть розверзнутися й випустити назовні всю накопичену лють.

Лють, ось що я відчуваю. Я *сердита*. Кого-кого, тільки не його сподівалася я зустріти сьогодні вранці. Ну аж ніяк не очікувала. Після всього, що сталося, йому бракує гідності з повагою поставитися до моїх бажань? Я ж ніби сказала, що не хочу його бачити, ані тепер, ані... ані... ніколи більше. А він, утім, раптом з'являється, і саме в «Кафе дю Монд», та ще й усміхається мені так, наче нічого й не сталося, наче...

Мене душать сльози, але я намагаюся опанувати себе, — не повестися б мені так, як учора ввечері, коли кинула в нього серветку,

зірвалася на крик і вибігла геть. А парижанка, на відміну від мене, ніколи б собі цього не дозволила.

Попри те що мені ще є над чим працювати, я вже скидаюся на француженку, бодай здалеку. Моя вдяганка вписується в довколишній антураж, і образ також, принаймні так мені здається. Шию вільно облягає шарф. На мені сукня, хоч я й на велосипеді. Світле волосся зібране у високий вузол. *Звісно*, без шолома. Однак: на те, щоб напівопанувати мову (наголос на «напів»), мені знадобилося три роки, а щоб опанувати французький стиль, не стане і всього життя.

Але яке це має значення тепер? Із часом Париж став моєю схованкою, моїм коконом, місцем, куди можна втекти від болю минулого. Я ледве стримую сльози. І що тепер? Невже він справді думає, що може, отак упевнено ввійшовши в кафе, сподіватися, що я поводитимуся, ніби нічого не сталося? Що все дивовижним чином має відмотатися назад?

Я здригаюся, обертаючись через плече, аби переконатися, що він не женеться за мною. Здається, не женеться. І я мчу ще швидше, завертаю за ріг, де чоловік у шкіряній куртці ловить мій погляд і усміхається так, ніби ми з ним знайомі. Ні, не знайомі. Сказати, що французькі чоловіки надзвичайно самовпевнені, — це нічого не сказати. Мені здається, що вони щиро переконані в тому, ніби весь світ і кожна без винятку жінка в ньому мають почуватися так, ніби вони, такі чарівні інтелектуали, ошчасливили їх своєю увагою.

Щойно я стала ходити на побачення з французами, як відразу збагнула, що мені це не до вподоби. У мене була вечерея з перукарем, який без упину поглядав на себе в люстро, що висіло в мене за спиною; був обід із художником, котрий запросив мене до себе додому — поговорити про його останню картину, яка, ну просто за дивним збігом, висіла в нього над *ліжком*; був іще професор, котрий запросив мене на побачення минулого тижня, але я так і не змогла змусити себе відповісти на його дзвінки.

Я зітхаю та їду далі. Я не американка і не парижанка. Насправді останнім часом я відчуваюся як незрозуміло хто. Я людина без

батьківщини, я нічия. Відірвана від усього, я всього лиш примара, яка, нікого не торкаючись, самотньо пливе по життю.

Прямую повз вулицю Рю-де-Сен, облямовану ліхтарями, метляючи вниз пагорбом, лишаючи за спиною велич міста. Мій блідо-блакитний сарафан тріпоче на вітрі, сльози знову застилають очі, затуманюючи вузеньку вулицю вниз. Я часто кліпаю, витираю сльозу, і от я знову здатна сфокусувати погляд на нескінченній бруківці. Мою увагу привертає літнє подружжя, що йде тротуаром попереду мене. Так само як будь-яка немолода французька пара, вони надзвичайно милі, хоч їм, напевно, ніколи цього не збагнути. Чоловік у спортивному пальті (попри те що на вулиці двадцять дев'ять градусів тепла й висока вологість), а жінка — у картатій сукні, яка, імовірно, висіла в шафі, аж відколи власниця придбала її в бутику на Єлисейських Полях, де продавали практичний одяг, іще в 1953-му. Жінка тягне кошик з овочами з фермерського ринку (встигаю помітити цукіні). У чоловіка в руках сам лиш багет, який він притулив до плеча, немов то гвинтівка часів Другої світової війни, і несе з почуттям обов'язку, але водночас із ледве помітним і навдивовижу привабливим легким невдоволенням.

Думки мої повертаються до сцени в кав'ярні, і в мені знову спалахує гнів. Чую в голові його голос, м'який, ніжний, благальний. А може, я була з ним надто сувора? Ні. Ні. Можливо? Ні! В іншому житті ми могли провести цей вечір, усамітнівшись у куточку якогось кафе, попиваючи хороше бордо, слухаючи Чета Бейкера¹, обговорюючи гіпотетичні подорожі на острови Греції чи проект теплиці на задньому дворі, можливостями якої ми скористалися б, щоб виростити в горщику лимон (чи авокадо?) і сидіти під лозою бугенвілії, точнісінько такої, яку посадила моя мама, коли мені виповнилося одинадцять, незадовго до того, як пішов із життя мій батько. Джаз. Санторіні. Лимонні дерева. Прекрасні деталі,

¹ Чет Бейкер — американський джазовий музикант і співак. У когорті трубачів, що з'явилися на початковому етапі розвитку модерн-джазу. (*Тут і далі прим. пер.*)

сповнені любові, деталі, що більше не мають значення. Принаймні не в цьому житті. Цей розділ завершився. Ні, цей роман.

Як я можу йому пробачити? Як я зможу бодай колись йому пробачити...

«Прощення — це дарунок, — сказав терапевт, у якого я взяла кілька сеансів, — як для отримувача, так і для вас. Але не можна подарувати цей дарунок, поки ви не готові».

На мить я заплющую очі, потім рішуче розплющую. Я ще не готова і навряд чи колись буду готова. Упевнено мчу далі. Біль минулого раптом починає нестерпно гірчити. Він пече, ніби скибка лимона, притиснута до рани. Я витираю ще одну сльозу, і раптом переді мною нізвідки виринає вантажівка. У кров вприскується адреналін, як то буває, коли кермуєш на автоматі й заледве не врізаєшся в машину в сусідньому ряду, чи в ліхтар, чи в людину із собакою. Круто звертаю праворуч, намагаючись не зачепити маму з маленькою донькою, які йдуть назустріч ліворуч від мене. Дівчинці не більше ніж два роки. Моє серце сповнюється ніжності. Сонце таке яскраве, аж сліпуче, воно миготить у світлому волоссі дівчинки.

Я мружуся, намагаючись скермувати велосипед на вузьеньку доріжку попереду, моє серце шалено стугонить у грудях. Водій вантажівки, здається, не бачить мене.

— Стій! — кричу я. — *Arreétez!*¹

Хапаюся за ручки, натискаючи на гальма, але вони не спрацювують. Вулиця крута, вузька, надто вузька, і тепер я несуся схилом, набираючи обертів. Водій розминає цигарку, вихляє сюди-туди, водночас вирулюючи на бруківку. Я знову кричу, але він, здається, не чує. Мене накриває всесильна паніка. Варіантів лише два: або я повертаю ліворуч і врізаюся в маму з маленькою дівчинкою, або повертаю праворуч і в'їжджаю просто у вантажівку.

Я повертаю праворуч.

¹ Стій! (Фр.)